

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-11-05

Ärende
TN 2017-1650

Trafiknämnden
2018-12-04, punkt 14

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Sara Catoni
Bitr. förvaltningschef
sara.catoni@sll.se

Förslag till yttrande över motion 2017:55 av Susanne Lund m.fl. (s) om att upprätta en haverikommission för att granska landstingets signalsystems-upphandlingar

Ärendebeskrivning

Socialdemokraterna i Stockholms läns landsting (S) har inkommit med en motion (LS 2017-1294) om att upprätta en haverikommission för att granska landstingets signalsystems-upphandlingar.

I motionen uppger S att kollektivtrafiken drabbats med en lång serie misslyckade signalsystems-upphandlingar, där Röda linjen och Tvärbanan nämns som exempel. S uppger vidare att de rapporter som tagits fram för att utreda de genomförda signalsystems-upphandlingarna har fokuserat på trafikförvaltningens roll. S menar att granskningen även bör omfatta det politiska styret.

Med anledning av ovanstående föreslår S fullmäktige besluta att tillsätta en haverikommission som granskar hur trafiknämnden hanterat signalsystems-upphandlingarna och de varningsrapporter som tagits fram.

Ärendet avser yttrande över motionen utifrån de åtgärder som förvaltningen vidtagit.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande 2018-07-31
Motion 2017:55 av Susanne Lund m.fl.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning.

Förslag och motivering

Spårinfrastrukturen som trafiknämnden ansvarar för omfattar tunnelbanan (Röda, Gröna och Blå linjen), spårväg (Tvärbanan, Lidingöbanan, Nockebybanan och Linje 7 mot Djurgården) samt lokalbanor (Saltsjöbanan och Roslagsbanan).

En grundläggande utgångspunkt vid upphandling av signalsäkerhetssystem är att varje bana och linje har sina egna, unika förutsättningar. Infrastrukturen har inte tillkommit samtidigt utan byggts ut successivt över decennier, vilket innebär att de tekniska lösningar som finns på respektive bana och linje, samt på de fordon som trafikerar dessa, är skiftande. När ett nytt signalsäkerhetssystem ska implementeras måste det i stora delar skraddarsys utifrån dessa förutsättningar. En "hyllprodukt" som med några anpassningar kan sättas in i den befintliga infrastrukturen finns således inte, utan varje signalsäkerhetssystem är i grunden en unik produkt. Trafikförvaltningen strävar dock långsiktigt efter att öka enhetligheten i anläggningen.

Såväl projektet att införa ett nytt signalsäkerhetssystem för tunnelbanans Röda linje som projektet att införa ett nytt signalsystem för Tvärbanan har haft stora utmaningar.

Att signalsystemet till Röda linjen inte leverats såsom avtalats är i huvudsak resultatet av leverantörens bristande leveransförmåga och projektledning. Som en konsekvens därav har förvaltningen hävt underliggande leveransavtal.

Förvaltningen har granskat sina egna processer i syfte att stärka investeringsstyrningen. Därvid har bland annat externa oberoende granskare såväl av tekniska frågor som av lednings- och styrningsfrågor anlåtats. En del utredningar har varit mer inriktade på specifika projekt medan andra genomförts med ett mer generellt perspektiv. Förvaltningschefen har även uppdragit till internrevisionen att genomföra granskningar av signalsystemsupphandlingar och investeringsstyrningen av desamma.

Såsom nämns i motionen har förvaltningen genom dessa utredningar bland annat identifierat brister i organisatoriska förutsättningar, ledning och styrning. Ett stort arbete pågår inom förvaltningen för att komma till rätta med sådana brister, varav en del är genomförda, en del pågår och andra planeras.

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-11-05Ärende
TN 2017-1650Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

En del i åtgärderna som vidtagits är en förändring av organisationen där Projekt- och upphandlingsavdelningen (PU) från och med den 1 oktober 2017 delades upp i två nya avdelningar, Investeringsprojekt (IP) och Inköp och Upphandling (IU). Syftet med förändringen är att stärka och renodla två prioriterade områden, investeringsstyrning respektive inköp och upphandling.

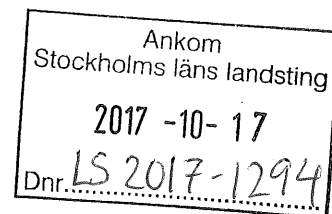
En stor del av förbättringsarbetet handlar om utvecklade arbetssätt och såväl under 2017 som under 2018 har trafikförvaltningen haft investeringsstyrning som ett av förvaltningens prioriterade utvecklingsområden. Området har identifierats som kritiskt för verksamhetens framgång. Åtgärder i fokus är exempelvis tydliggörandet av arbetsflödena i investeringsprocessen, roller och ansvar. Trafikförvaltningens pågående översyn av leda- och styrprocessen kommer också att möta flera av de rekommendationer som lämnats i granskningarna.

Ytterligare ett viktigt område i detta sammanhang är arbetet med riskanalyser och riskhantering, vilket förvaltningen utvecklat under senare år. Genom ett systematiskt riskarbete ges underlag för att utforma och förbättra internkontrollåtgärder inom verksamheten samt för projekt, program och särskilda uppdrag. Detta är en iterativ process som leder till successiv utveckling och anpassning av intern styrning och kontroll. Sådan utveckling genomförs på ledningsnivå och i verksamhetens processer.

Trafikförvaltningen rapporterar löpande till trafiknämnden i form av ekonomiska rapporter (månads-, tertials- och årsvis), där investeringarnas framdrift omnämns. Förvaltningschefen rapporterar även via förvaltningschefsinformation och, vid behov, i informations- och beslutsärenden på trafiknämndens sammanträden. Förvaltningen vill dock gärna utveckla den löpande informationen till nämnden och dess ledamöter.

Sara Catoni
Biträdande förvaltningschef

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

MOTION
2017-10-17

2017:55



Motion om att upprätta en haverikommission för att granska de upprepade fiaskona med signalsystemsupphandlingar

Röda linjen skulle uppgraderas för 12,6 miljarder kronor. De tre byggstenarna i uppgraderingen var ny depå, en ny generation tåg och ett nytt signalsystem. Depån och de nya C30-vagnarna har genomförts som planerat, men signalsystemet har stött på stora problem. När denna motion skrivs är framtiden för det nya signalsystemet okänd, men alltmer pekar på risken för att det inte blir något nytt signalsystem. Det innebär en kraftig försämring av den planerade kapacitetsökningen.

Under alliansens styre har kollektivtrafikens dragits med en lång serie misslyckade signalsystemsupphandlingar. Den mest kända och utdragna är förmodligen Tvärbanan som behövt vara avstängd sommartid under många år och först nu, fyra år efter att Solnagrenen invigdes, går det att åka hela linjen utan byte.

De återkommande problemen med signalsystemsupphandlingarna är välkända, välanalyserade och förutsedda av oberoende granskningar. Såväl PwC, MLC och VTI har granskat upphandlingarna och bland annat konstaterat att det som orsakar problemen är Trafikförvaltningens kompetens, organisationskultur, ledningsfilosofi och styrning.

Vår uppfattning är att det rör sig om strukturella problem som Trafiknämnden under ledning av Moderaterna borde ha tagit tag i. Denna uppfattning tycks delas av trafiklandstingsrådet, som i maj 2015 i fullmäktige betonade politikens ansvar för att "följa upp och hålla koll på just den här typen av frågor."

Mot bakgrund av detta är det svårt att, i ljuset av den senaste i raden av misslyckade signalsystemsupphandlingar, inte ställa sig frågan om vilket ansvar politiken, både i fullmäktige och i Trafiknämnden, har för den organisationskultur, ledningsfilosofi och styrning som pekats ut som orsakerna till de upprepade misslyckandena.

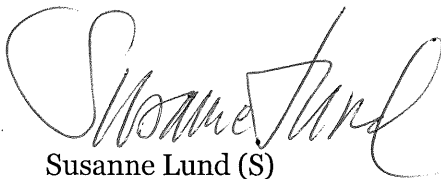
De rapporter som producerats för att utreda orsakerna till de återkommande fiaskona med signalsystemsupphandlingar har fokuserat på Trafikförvaltningen. För att säkerställa att liknande fiaskon inte upprepas i framtiden anser vi att det är hög tid att granska även det politiska styret och vilken roll den styrande alliansen haft i att låta de organisatoriska och kulturella problemen inom Trafikförvaltningen fortgå.

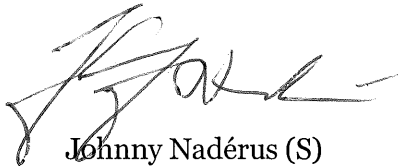
MOTION
2017-10-17

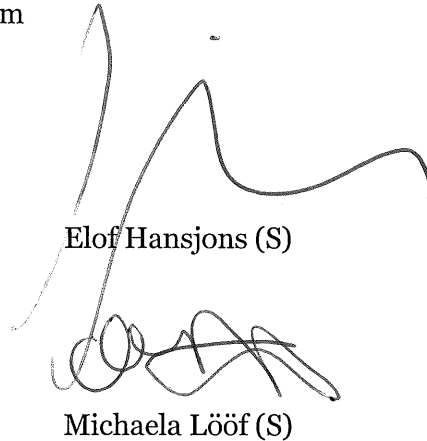



Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna fullmäktige besluta:

att tillsätta en haverikommission som granskar hur Trafiknämnden hanterat signalsystemsupphandlingarna och de varningsrapporter som tagits fram


Susanne Lund (S)


Johnny Nadérus (S)


Elof Hansjons (S)


Michaela Lööf (S)